

PAPANIN YANILMAZLIĞI DOKTRİNİ: KRİTERLERİ VE İCRASI*

Mürsel ÖZALP**

Öz

Papayı merkeze alan *ultramontanist* düşüncenin hakimiyeti altında toplanan I. Vatikan Konsili, *Pastor Aeternus* olarak bilinen konsil yasasıyla papanın yanılmazlığını Katolik bir inanç ilkesi olarak dogmaya dahil etmiştir. Yani, Hıristiyanlığın ilk dönemlerine kadar geri götürülebilecek ve üzerinde güçlü bir ittifak bulunan Kutsal Ruh'un gözetim ve denetimi altındaki Kilisenin yanlış düşmekten korunduğu ve hatadan münezzeh olduğu şeklindeki bir inanç, bir ölçüde Petrus'un halefi ve Kilisenin başı kabul edilen şahsa (papa) hamledilerek papalık teolojisine nihai şekil verilmiştir. Papa bu ilkeyle sadece Kilisenin ve piskoposların bir öğreticisi ya da pastörü olarak kalmayıp aynı zamanda kendisine emanet edilen, gizli kalmış Tanrısal vahyi ifşa eden bir 'şâri' ve en üst yargıç konumuna yükseltilmiştir.

I. Vatikan Konsili'nde tanımlanıp II. Vatikan Konsili'nde ise yeniden ele alınarak genişletilen bu dogma, başta akademik platform olmak üzere hemen her dönemde güncel bir tartışma konusu formunda varlığını korumuştur. Ancak Katolik teologlar, hayata geçirilme ya da diğer bir ifadeyle işe koşulma bakımından bu dogmanın hem Hıristiyan olmayanlar, hem de Ortodoks ve Protestanlar başta olmak üzere Katolik Hıristiyanlar tarafından çoğu zaman yanlış anlaşılan bir konu olduğunu ileri sürmektedir. Bu teologlar, kabul edilen yasadaki ifadelerden hareketle papanın yanılmazlığının belirli koşul ve kıstaslara bağlı olduğunu ifade etmekte ve bu dogmaya kayıt ve sınırlamalar getirmektedir. Bu çalışmada yanılmazlık doktrininin mahiyeti, koşul ve kriterleriyle papanın *ex cathedra*dan mülhem itikadi ve ahlaki konulara dair tanımlamaları ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Papanın Yanılmazlığı, Pastor Aeternus, I. Vatikan Konsili, Ex Cathedra Tanımlamalar

THE DOCTRINE OF PAPAL INFALLIBILITY: ITS CRITERIA AND EXERCISE

Abstract

First Vatican Council which gathered under the domination of the *ultramontanist* thoughts that centered Pope, has included papal infallibility with the council law known as Pastor Aeternus into the dogma as a principle of Catholic faith. The beliefs that the church is under the supervision of the Holy Spirit which can be traced back to Christianity's first period and found a strong alliance on it, and that the church is protected from falling into the wrong and excluded from mistake were transferred to the Church's chief (pope) to a certain extent and final shape was given papal theology. Pope was raised to the "law-maker" position who reveals a divine revelation and the highest judge position with this dogma.

This dogma was defined in the First Vatican Council and reconsidered and expanded in the Second Vatican Council. Furthermore, this dogma has maintained its presence as a current subject of debate in almost every period, including the academic platform. Catholic theologians, however, submit that this dogma is misunderstood by both of these non-Christians, as well as a lot of time by Orthodox and Catholic Christians, especially Protestants in terms of the realization of it. These theologians express that papal

* Bu makale yazarın "Papanın yanılmazlığı Doktrini" adlı doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

** Dr., Eğitimci, mursesozalp01@gmail.com

infallibility is depend on to specific conditions and criteria. They impose some restrictions to this dogma. In our study, it will be explained that the nature of the infallibility doctrine, the conditions and criteria of it and Pope's identifications for the theological and moral issues from the *ex cathedra*.

Keywords: Papal Infallibility, Pastor Aeternus, First Vatican Council, Ex Cathedra Definitions

Giriş

Hıristiyanlığın tarihsel seyri içerisinde papanın üstünlüğü doktrininden sonra inanca müteallik bir dogma olarak ikinci ana doktrin I. Vatikan Konsili (1870)'nde resmen ilan edilen papanın yanılmazlığı (papal infallibility)'dir. Böylece 1870 yılındaki I. Vatikan Konsili'nin final oylamasında papanın inanç ve ahlak konularında yanılmazlık hak ve yetkisine sahip olduğu Katolik bir inanç ilkesi olarak dogmadaki yerini almıştır. I. Vatikan Konsili'nde kabul edilen yanılmazlık doktrini tarihsel şartların da elvermesiyle erken dönemden beri İncil metinleriyle tesis edilen öncelik ve üstünlük doktrininden yapılan bir çıkarsama; papanın mutlak otoritesinin onun yanılmazlığına doğru evrilmesi olarak görülmüştür.

Konsil ve öncesinden günümüze kadar olan dönemde, papa ve papalığa dair önde gelen tartışma konularından olan bu dogma çok zaman geniş ve mutlak bir şekilde ele alınarak yanlış yorumlamalara sebebiyet vermektedir. Bundan dolayı Katolik teologlar, ilk kelimeleri *Pastor Aeternus* (Ebedi Çoban) olarak başladığı için bu adla bilinen *Mesih'in Kilisesi Üzerine İlk Dogmatik Yasa* (First Dogmatic Constitution on the Church of Christ)'nin son kısmında geçen ifadelerden¹ hareketle papanın yanılmazlığının ne olup-olmadığı, hangi durumlarda geçerli olduğu, kayıt, koşul ve kriterleri ile onun uygulanması konularında bazı hususlara açıklık getirmişlerdir. Bu çalışmada, Hıristiyanlık tarihinde daha çok sembolik ancak bir o kadar da tartışma konusu olan papanın yanılmazlığı doktrini ya da dogmasının mahiyeti ve bu karizmanın kazai/icrai yönden kriterleri vurgulanacak, bu yetkiye dayandırılan "yanılmaz" tanımlamaları ortaya konmaya çalışılacaktır.

1. Papanın Yanılmazlığının Kriterleri

Genel olarak yanılmazlık konusu I. Vatikan Konsili'nde tanımlanıp kabul edilen *Pastor Aeternus* adlı yasadaki kayıt ve sınırlamalar dışında, yani kapsamı

¹ "...Hıristiyan inancının başlangıcından itibaren tevarüs edilen geleneğe içtenlikle bağlı kalarak, Kurtarıcı'mız olan Tanrı'nın izzeti, Katolik dininin yüceliği ve Hıristiyan toplumun selameti için, kutsal konsilin onayı ile, vahyedilmiş kutsal bir dogma olarak şunu öğretir ve açıklarız ki: Papa (Roman Pontiff) yüce apostolik otoritesiyle; tüm Hıristiyanların öğretmeni ve çobanı olarak kutsal kürsüsünden (ex cathedra) konuştuğunda, yani, makamının gereği bir uygulamada bulunduğu, inanç ve ahlaka ilişkin bütün bir Kilise tarafından uyulması gereken bir doktrin belirlediğinde, kendisine Petrus vasıtasıyla taahhüt edilmiş olan ilahi yardıma; inanç ve ahlak konularında (doktrin) belirlemede İlahi Kurtarıcı'nın, Kilisesine bahsettiği yanılmazlığa sahiptir. Bu nedenle, Papanın bu türden tanımlamaları –kendisinin ve kilisenin mutabakatıyla dahi olsa- değiştirilemez." Norman P. Tanner, *Decrees of the Ecumenical Councils*, London: Sheed&Ward and Washington, DC: Georgetown University Press 1990, s. 816.

daha geniş bir çerçevede tutularak ele alınmaktadır. Dolayısıyla dogma olarak kabul edildiği yıllarda olduğu gibi bugün de Hıristiyan ve Hıristiyan olmayan dünyada yanlış anlaşılmaktadır. Aslında hiyerarşik yapılanmanın en tepe noktasında bulunan papalar Pastor Aeternus yasasında ifadesini bulan yanılmazlık dogmasından önce uzunca bir dönem hem doktrinel hem de idari konularda otoritesini ortaya koymuştur.

I. Vatikan Konsili'nde kabul edilen yasada ifade edildiği şekliyle papanın yanılmazlığı sadece belirlenmiş koşullar altında söz konusudur. Yoksa genel anlamda papanın hemen her konuda yanılmaz saptama ve tanımlamalarda bulunması söz konusu değildir. Yani ilerde düzenlenecek olan bir turnuvada dünya kupasını hangi ülkenin kaldıracağına ilişkin olarak papanın görüşü, herhangi sıradan birisinin bu yöndeki görüşünden daha itimada şayan olmadığı gibi bir trigonometri sorusunu doğru cevaplama ihtimali de yüzde sıfırdır.² Papaya, Petrus kanalıyla intikal ettiği iddia edilen yanılmazlık yetkisi sadece dini ve ahlaki konularda *ex cathedra*dan bir dogma tanımlaması halinde geçerlidir. Dahası papanın yanılmazlığı doktrini yeni bir hüküm ihdas etme, yeni bir öğreti ya da yeni bir dogma ortaya koyma ve bu tasarrufları ilham (vahiy) olarak ya da esinlenme ile ifa etme olarak anlaşılabilir. Yani papa, İslamî literatürdeki anlamıyla bütün inananları bağlayıcı nitelikte hükümler bildiren bir şâri' olarak tanımlanamaz. Yanılmazlık doktrini "başından itibaren tevarüs edilen geleneğe sadakatle bağlı kalarak"³ gizli kalan Tanrısal vahyi açığa çıkarma ameliyesidir. Papa, Kutsal Ruh'un özel yardımı ve dikkatli bir tefekkür ve gayretle Tanrısal vahyi içtenlikle yorumlayabilir, açıklayabilir, yani ictihatta bulunabilir, ancak yeni bir vahiy ortaya koyamaz.⁴

Konsilde oylanarak dogmaya dahil edilen formülasyondan hareketle Katolik teologlar, papanın yanılmaz bir tanımlamada bulunabilmesi için bazı kriterler veya kayıtlar ortaya koyar. Buna göre papa:

1- Bütün Hıristiyanların en yüksek öğretmeni (magister) ve çobanı olarak sahip olduğu en yüksek otorite ile ve resmen kilisenin görünen başı, inanç ve ahlakın yetkili tercümanı sıfatıyla (Petrus'un) kutsal kürsüsünden (*ex cathedra*)

²Bkz. Bradley Hanson, *Introduction to Christian Theology*, Minneapolis: Fortress Press 1999, s. 219; Karl Keating, *Catholicism and Fundamentalism: The Attack on "Romanism" by Bible Christians*, Ignatius, San Francisco: Ignatius, s. 215.

³ Bkz. *Pastor Aeternus*

⁴ Bkz. S. M. Brandi, "When Is The Pope Infallible", *The North American Review*, v. 155, no. 433 (Dec. 1892), s. 652-3; Mark E. Powell, "Papal Infallibility As Religious Epistemology: Manning, Newman, Dulles, And Küng", (Doktora Tezi), USA: Southern Methodist University Dedman College of Humanities and Sciences 2005., s. 40-41. Ayrıca bkz. Mark E. Powell, "The 'Patient and Fraternal Dialogue' on Papal Infallibility: Contributions of A Free-Church Theologian", *Theological Studies*, 74, (2013), s. 107-8.

konusuyor olmalıdır. Bundan dolayı herhangi bir papalık ansiklikali⁵ ya da apostolik mektup ya da bir yönerge yanılmaz olarak addedilemez. Bazı yanlış yorumlamalar neticesinde bu tür dökümanlar da yanılmazlık kapsamında değerlendirilmiştir ki zaten papanın bu türden beyanatı dogmanın konusu dahilinde değildir. ⁶ Yine papa bir teolog ya da bir piskoposluk bölgesinin bir piskoposu olarak inanç ve ahlak konuları dışında, örneğin politik ve bilimsel konularda bir görüş ortaya koyarsa yanılmaz değildir.⁷

Petrus'un ve dolayısıyla papanın kutsal kürsüsünü ifade eden *ex cathedra* kavramı, bağlayıcı bir şekilde kutsal, resmi bir doktrin tanımlamasına delalet etmektedir. *Ex cathedra* kavramı Katolik teologları papanın uhdesinde bulunan olağan ve olağanüstü olmak üzere iki öğreti otoritesi (*magisterium*) arasında ayırma sevk etmiştir. Olağan *magisterium* var olanı öğretme, olağanüstü *magisterium* ise yeni bir dogma ihdas etme ile ilgilidir.⁸ Powell'a göre papa, olağanüstü öğreti otoritesi ile kutsal ve resmi bir doktrin tanımlamasında bulunduğu zaman yanılmazdır. Öte yandan papa olağan öğreti otoritesiyle yetkin bir şekilde bir doktrin öğretiminde bulunduğu ise yanılmaz değildir.⁹ Katolik dogma konusunda otorite kabul edilen Avery Dulles ise resmi bir Papalık bildirisinin *ex cathedra*dan olması için dört kriter ortaya koymuştur. Buna göre bir resmi bildiri; papanın makamını bütün Hıristiyanların en yüksek öğretmeni ve pastörü olarak işe koşmalıdır, papanın en yüksek apostolik otoritesine, yani Petrus'un halefi olması vasfına uygun düşmelidir, inanç ve ahlaka müteallik bir doktrini, yani kutsal vahyi açığa çıkaran bir doktrini belirlemelidir ve son olarak açık bir şekilde herkes tarafından uyulması gereken bir doktrini uygulamaya koymalıdır. Dulles ayrıca bir diğer koşulu; papanın yanılmazlığı için lüzumlu görülen bütün bir kilisenin mutabakatını I. Vatikan Konsili'nin kesin bir şekilde reddettiğinin altını çizmiştir.¹⁰

Hasler ise *ex cathedra* kavramının XVI. yüzyılla birlikte literatüre sokulduğunu ve XIX. yüzyıla kadar da pek çok farklı anlam yüklendiğini ileri

⁵ Ansiklikaller, belirlenen bir bölgedeki bütün kiliselere gönderilen genelgelerdir. İlk dönemlerde herhangi bir piskopos tarafından gönderilen mektup için de kullanılabilen bu kavram modern Roman Katolik kullanımda sadece papa tarafından gönderilen mektupları tanımlamaktadır. Bkz. Cross, F. L., (ed.), *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, London: Oxford University Press 1974, s. 457.

⁶ Bkz. Powell, *Papal Infallibility*, s. 41; Richard R. Gaillardetz, *By What Authority?: A Primer on Scripture, the Magisterium, and the Sense of the Faithful*, USA: Liturgical Press 2003, s. 83.

⁷ Bkz. Ludwig Ott, *Fundamentals of Catholic Dogma*, (Edited in English by James Canon Bastible, Translated from the German by Patrick Lynch), Cork: Roman Catholic Books 1952, s. 287 ve 299-301; Powell, "The 'Patient and Fraternal Dialogue' on Papal Infallibility", s. 107-8.

⁸ Bkz. Paolo Brezzi, *The Papacy: Its Origins and Historical Evolution*, Maryland: The Newman Press 1958, s. 172-3.

⁹ Bkz. Powell, *Papal Infallibility*, s. 41; S. M. Brandi, "When Is The Pope Infallible", s. 654;

¹⁰ Bkz. Norman L. Geisler ve Ralph E. MacKenzie, *Roman Catholics and Evangelicals: Agreements and Differences*, Baker Books, USA 2004. s. 204. Bkz. Norman L. Geisler ve Ralph E. MacKenzie, *Roman Catholics and Evangelicals: Agreements and Differences*, USA: Baker Books 2004, s. 204.

sürmüştür. Ona göre bu kavramın muğlaklığı, onun gerçek anlamının ötesine taşınarak yanılmazlığın aurasının daha geniş bir kapsamda ele alınmasına imkan vermiştir. Bu yönüyle *ex cathedra* Hasler tarafından bütün problemleri ortadan kaldıran tılsımlı bir sözcük olarak tanımlanmıştır.¹¹

2- Papa, yönetim, idare/organizasyon ve disiplin konularında değil, Kiliseyi İncil'in hakikat ve istikameti üzerinde kaim tutacak, vahyin muhtevası olan inanç ya da ahlaki konularda görüş belirtiyor olmalıdır. Yoksa papanın yanılmazlığı diğer alanlara, örneğin Hans Küng'ün de vurguladığı şekliyle doğum kontrolü gibi üzerinde uzmanlık gerektiren medical alanlara teşmil edilemez. Zaten bütün Katolikler papanın bu alanlarda, XVII. yüzyılda Galileo'nin kınanması¹² ve XX. yüzyılda faşizmin desteklenmesinde olduğu gibi hata yapıp yanılabilceğini rahatlıkla ifade eder.¹³ Ancak I. Vatikan Konsili'ni takip eden yıllarda teologlar bu ahlaki konuların ne anlama geldiği ve bunların vahiyle irtibatı noktasında tartışmışlardır. Yves Congar bu konuyla alakalı olarak "Ben, papanın 1870 (I. Vatikan Konsili) dogmasına müracaat ederek ahlaki alanla ilgili herhangi bir dogmatik tanımlamaya gittiğini görmedim. Bazı teologların örneklediği şekliyle ahlaki alanla ilgili papalık açıklamaları *ex cathedra* bildirileri değildir" demektedir.¹⁴

3- Papa bütün bir Kilisenin inancını ifade etmeli ve net bir şekilde bütün bir Kiliseyi yasal olarak bağlamaya niyetlenmelidir.¹⁵ Gasser'ın I. Vatikan Konsili'nde açıkladığı şekliyle "Petrus ve onun halefleri bütün bir Kiliseden ayrı olarak bu karizmaya sahip olmayıp", onlar sadece Kilisenin otantik birer sözcüsüdür.¹⁶ Yukarıda da ifade edildiği gibi papanın *ex cathedra*dan yaptığı tanımlamalar yanılmaz karaktere sahip olup evrensel bir mahiyet arz etmektedir. Yani bu

¹¹ Bkz. August Bernhard Hasler, *How The Pope Became Infallible: Pius IX and the Politics of Persuasion*, New York: Doubleday & Company, Inc. 1981, s. 183 ve 281.

¹² Galilei (1564-1642) olayı Kilisenin kendisinden menkul yanılmazlık iddiasının çürütüldüğü en somut örneklerden biridir. Katolik Kilisesinin kabul ettiği Batlamyus (?85-?165)'a ait yerküre merkezli evren anlayışının karşısında teleskopla gökyüzünü inceleyerek Kopernik (1473-1543)'e ait güneş merkezli evren anlayışını benimseyen Galileo doğal olarak Roma'nın tepkisini çeker. 1632 yılında engizisyon tarafından Roma'ya çağrılan Galileo 1633 yılında heretik addedilerek cezalandırılmıştır. Nihayet 1979 yılında Papa II. John Paul (1978-2005) Papalık Bilim Akademisinde (Pontifical Academy of Science) yaptığı "İnanç, Bilim ve Galileo Olayı" başlıklı konuşmasında bu durumun bütün yönleriyle yeniden incelenmesi için çağrıda bulunmuştur. Papa John Paul, 1983 yılında Kilise ve bilim konularına dair konuşurken "Galileo'nun Kilisenin birimlerinden acı çektiğini" kabul etmiştir. Bu itiraf Galileo olayıyla ilgili açık bir geri adım olarak görülmediği gibi yanılmazlık iddiasındaki Kilisenin nasıl bariz yanlış kararlara imza atabildiği problemini de çözmemiştir. Bkz. Geisler and MacKenzie, *Roman Catholics and Evangelicals*, s. 218-9.

¹³ Bkz. Powell, *Papal Infallibility*, s. 41-2.

¹⁴ Bkz. Wolfgang Klausnitzer, "How can the Church Remain in the Truth", *International Journal for the Study of the Christian Church*, 3:1, s. 55; Powell, *Papal Infallibility*, s. 41-2; ayrıca bkz. Geisler ve MacKenzie, *Roman Catholics and Evangelicals*, s. 204.

¹⁵ Bkz. Ott, *Fundamentals of Catholic Dogma*, s. 287.

¹⁶ Bkz. Richard P. McBrien, *The Church The Evolution of Catholicism*, Harper Collins e-books, 2008, s. 104; Klausnitzer, "How can the Church Remain in the Truth", s. 56.

tanımlamalar “bütün bir Kilise tarafından uyulması/tutulması gereken” (to be held) itikadi ve ahlaki bir hüküm olarak kabul edilmelidir. Diğer bir ifadeyle papa, yanılmazlık yetkisini kullanmak durumunda kalırsa, bunu, yani, ortaya koyduğu hakikatin bütün Hıristiyanlarca bağlayıcı olduğunu apaçık ve resmi bir şekilde belirtmelidir. Dahası *Pastor Aeternus* bu “yanılmazlık kuralı”nın “inanç ve ahlaka dair bütün bir yeryüzüne dağılmış (universal) Kilise tarafından uyulması gereken doktrin” tanımlama durumunda kullanılacağını belirterek buna bir kayıt (tahdit) koymuştur.

1983 yılında düzenlenerek yürürlüğe giren Katolik Kilise Hukuku da “bu üç hususla sabit olmadıkça hiç bir doktrin hatasız ya da yanılmaz olarak tanımlanmıştır şeklinde anlaşılabilir” şartını koymuştur.¹⁷

Papanın yanılmazlığı “onun makamının icrasıyla” alakalı bir durum olup onun zatına (perse) bağlı değildir. Papanın yanılmazlığı daha ziyade inananların *ortodoks* akide üzerinde sabit kaldığı ve İsa’nın verdiği taahhüt gereği her daim Kiliseyle bir ve beraber olduğu anlamına gelmektedir. Papa *ex cathedra* konuştuğu zaman “bütün hıristiyanların öğretmeni ve çobanı” olarak konuşmuş olmaktadır. Bu sebepten herhangi bir kayıt ve vasıflandırma olmaksızın “papa yanılmazdır” demek doğru bir tanımlama değildir. Yani papanın resmi dinsel edim ve söylemleriyle bir teolog olarak şahsi edim ve söylemlerini ayırmak gerekmektedir. Yani papanın uhdesinde bulunan bu yanılmazlık yetki ya da inayeti (charism) ona “Petrus’un nezdinde taahhüt edilen ilahi yardım”dır.¹⁸ Zira geleneksel Katolik inancına göre piskoposlar havarilerin halefleridir, papalar ise Petrus’un halefidir. Papanın bu konumundan dolayı İsa’nın Petrus’a verdiği taahhüt ve direktifler papaya yapılmış taahhüt ve direktiflerdir.

John T. Ford’a göre, genel olarak toplumda hatta teologlar arasında konuşulduğu şekliyle “papanın yanılmazlığı” terimi I. Vatikan Konsili’nde kabul edilen *Pastor Aeternus* yasasında geçmez. Çünkü *Pastor Aeternus*’un dördüncü bölümünün başında geçen “papanın yanılmazlığı” (the infallibility of the Roman Pontiff) ibaresi, “papanın yanılmaz öğreti otoritesi” (the infallible magisterium of the Roman Pontiff) şeklinde değiştirilmiştir. Ford’a göre bu ifade değişikliği, papanın bütün beyanlarının yanılmazlık kapsamı altında değerlendirildiği; bireysel, mutlak bir yanılmazlığın söz konusu olmaması ve yanılmazlık yetkisinin sadece papanın tasarrufunda olmayıp, II. Vatikan Konsili (1962-65)’nde kabul edildiği şekliyle piskoposlar heyetinin de bu yetkinin kullanımında papaya katılması¹⁹ şeklinde iki duruma işaret etmektedir. Dolayısıyla I. Vatikan Konsili

¹⁷ *The Code of Canon Law*, Canon 749/1-3.

¹⁸ Bkz. *Pastor Aeternus*.

¹⁹ http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_en.html, (25.05.2014).

papanın yanılmazlığının koşullarını belirlemiş, II. Vatikan Konsili ise bunları açıklamıştır.²⁰

Avery Dulles de papanın yanılmaz olduğunu ancak bu yanılmazlığın sınırsız, mutlak bir anlamda olmadığını ifade eder. Dulles'e göre "(her yönden, herhangi bir şeye bağımlı olmayan) mutlak yanılmazlık Tanrı'ya mahsustur... Diğer bütün yanılmazlıklar ikincil (tali) ve kapsam bakımından sınırlıdır. Zira mutlak yanılmazlık temyizi mümkün olmayan kat'iyet şartına bağlıdır. Oysa papa bunu yapamaz, yani Kilisenin eski hükümsüz resmi bildirimlerini tekrar edemez."²¹

Pastor Aeternus yasası yanılmazlık doktrinini temellendirmek için bir çok İncil pasajını referans olarak almıştır.²² Katolik Kilisesi'nin papanın yanılmazlığı doktrinini temellendirmek için kullandığı bu pasajlar, önceleri Roma Piskoposluğu'nun (Papalık) öncelik ve üstünlük iddialarını kuvvetlendirmek için başvurdukları argümanlar olmuştur. Yani İsa'nın Petrus'a söylediği bu İncil ifadeleri Papalığın otoritesini tesis etme işlevini yerine getirdikten sonra, papanın yanılmazlığı doktrini için de kullanılmıştır.

McBrien'e göre papanın yanılmazlığı dogması, papanın herhangi bir şekilde Kilisenin üstünde olduğu anlamına gelmez. I. Vatikan Konsili'nde kabul edilen papaların aldığı kararlarının "kendileri tarafından ve Kilisenin mutabakatı ile değişmeyeceği hükmü, Fransa'da çok etkin olan ve papalık hükümleri ve diğer kararların ancak Kilisenin onayından sonra yürürlüğe gireceğini ifade eden *Gallikanizme* karşı bir argüman olarak eklenmiştir.²³ Diğer yandan I. Vatikan Konsili'nde papanın yanılmazlığı dogmasının resmi sunucusu olan piskopos Vincent Gasser bu tartışmada, Kilise onayının, papanın hatadan berî ve yanılmaz olan ilanından farklı olmayacağı şeklinde bir açıklamada bulunarak bir nevi

²⁰ Bkz. John T. Ford, *Papal Infallibility: A Symbolic, Yet Problematic, Term, Homiletic & Pastoral Review*, bkz.<http://www.hprweb.com/2012/03/papal-infallibility-a-symbolic-yet-problematic-term/>, (25.05.2014).

²¹ Bkz. Geisler ve MacKenzie, *Roman Catholics and Evangelicals*, s. 204-5.

²² "Ben de sana şunu söyleyeyim, sen Petrus'un ve ben kilisemi bu kayanın üzerine kuracağım. Ölüler diyarının kapıları ona karşı direnemeyecek. Göklerin Egemenliği'nin anahtarlarını sana vereceğim. Yeryüzünde bağlayacağın her şey göklerde de bağlanmış olacak; yeryüzünde çözeceğin her şey göklerde de çözülmüş olacak." (Matta 16:18-19) "Simun, Simun, Şeytan sizleri buğday gibi kalburdan geçirmek için izin almıştır. Ama ben, imanını yitirmeyesin diye senin için dua ettim. Geri döndüğün zaman kardeşlerini güçlendir." (Luka 22:31-32) Yemekten sonra İsa, Simun Petrus'a, "Yuhanna oğlu Simun, beni bunlardan daha çok seviyor musun?" diye sordu. Petrus, "Evet, ya Rab" dedi, "Seni sevdiğimi bilirsin." İsa ona, "Kuzularımı otlat" dedi. İkinci kez yine ona, "Yuhanna oğlu Simun, beni seviyor musun?" diye sordu. O da, "Evet, ya Rab, seni sevdiğimi bilirsin" dedi. İsa ona, "Koyunlarımı gütt" dedi. Üçüncü kez ona, "Yuhanna oğlu Simun, beni seviyor musun?" diye sordu. Petrus kendisine üçüncü kez, "Beni seviyor musun?" diye sormasına üzüldü. "Ya Rab, sen her şeyi bilirsin, seni sevdiğimi de bilirsin" dedi. İsa ona, "Koyunlarımı otlat" dedi. (Yuhanna 21:15-17).

²³ Öte yandan *ex cathedra* tanımlamaların değiştirilemezliği (irreformable/irreversible), diğer bir ifadeyle temyizinin mümkün olmaması, inananların kurtuluşuyla alakalı olarak inanca müteallik meselelerde Kutsal Ruh'un klavuzluğuna, dolayısıyla Kilisenin hatadan korunmuşluğuna ve hükmün nihailiğine işaret olarak görülmektedir. Bkz. Richard R. Gaillardetz, *By What Authority?: s. 95-6.*

papanın kararları ve kilisenin görüşleri arasında bir uzlaşmaya gitmiştir. Aynı zamanda I. Vatikan Konsili, bu "değiştirilemez" (irreformable) kelimesini kullanmak suretiyle, papanın yanılmaz öğretilerinin asla değişmeyeceğini kastetmemiştir. Eğer durum böyle olsaydı yanılmaz olmayan doktrinler de dahil dogmaların nasıl bir gelişim gösterdiğini görmek çok zor olurdu. Dogmalar ya da diğer bir ifadeyle hatadan münezzehtir ifadeler insan dilinde formüle edilmiştir ve insan anlayışının dışı vuruşudur. Dogmalar da tarihi seyir içerisinde düzenlenmiştir. Bunun anlamı; yanılmaz öğretilerin hakikatının değişmemesine karşın, bu hakikatin ifade edilmiş tarzı, onun kavramsal temellerindeki bir ifade ya da değişiklik ile bir düzeltme şeklinde de olsa değişebilir. Temel ilke olarak sadece papa ve diğer piskoposlar değil, (yeryüzüne yayılmış) bütün bir kilise yanılmazdır. (Dogmatic Constitution on the Church, n. 25) Bu madde II. Vatikan Konsili tarafından açık bir şekilde ifade edilmiş olan daha geniş bir prensibi, yani kilisenin sadece papadan ve diğer kilise hiyerarşisinden müteşekkil olmayıp, Tanrı'nın bütün insanlarından oluştuğu prensibini takip etmiştir. (Dogmatic Constitution on the Church, n. 30).²⁴

Roma Katolik Kilisesi'ne göre papanın yanılmazlığı dogması ihtiyari bir durum olmayıp bütün Katolikleri bağlayıcı, kurtuluş için gerekli bir iman akidesidir.²⁵ Diğer yandan John T. Ford "Katoliklerce uyulması gereken" ve "inanılması gereken doktrin" ifadeleri arasında gizli bir ayrımın olduğunu belirtir. Ona göre "Katoliklerce uyulması gereken" ifadesi yanılmazlık yetkisinin hiçbir şekilde vahyi (itikadi) konuları kapsamayan, diğer meselelere de teşmil edilme ihtimalini ortaya koymaktadır.²⁶ Ford'un belirttiği bu "uyulması gereken" ve "inanılması gereken" hususlardaki ayrım hem I. Vatikan Konsili esnasında hem de sonrasında çok ciddi tartışmalara sebebiyet vermiştir. Bazı piskoposlar bütün papalık kararlarının potansiyel olarak yanılmazlık kapsamı altına girmesi gerektiğini ileri sürerken John Henry Newman (1801-90) gibi teologlar ise çok az papalık bildirisinin yanılmazlık kapsamına dahil edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Bir önceki Papa XVI. Benedict (2005-2013)'in ilerleyen yaşından dolayı papalık görevini yerine getirememesini gerekçe gösterip 11 Şubat 2013 tarihindeki sürpriz istifası nedeniyle istifa eden bir papanın statüsü yeniden tartışma konusu olmuştur. Katolik Üniversitesi profesörlerinden Ken Pennington'a göre istifa eden bir papanın unvanı, onun yetkileri ve yanılmazlık yetkisi hususunda belli hüküm bulunmamaktadır. 2002 yılından 2012 yılına kadar Canterbury Başpiskoposluğu görevini yürütmüş olan teolog Rowan Williams da Benedict'in bu kararının "papaların ile'l-ebed hüküm süren bir Tanrı-Kral

²⁴ Bkz. McBrien, *The Church*, s.104-105.

²⁵ Bkz. Baker D. Todd, *Exodus From Rome: A Biblical And Historical Critique of Roman Catholicism*, Bloomington: iUniverse LLC 2014, s. 83.

²⁶ Bkz. John T. Ford, "Infallibility" *Commonweal*, (26 Jan. 1996) s. 9.

olmadığını” gösterdiğini ifade etmiştir.²⁷ Bu konuda genel görüş yukarıda da ifade ettiğimiz gibi yanılmazlık yetkisinin belli kriterlere bağlı olduğu, bu yetkinin papanın şahsında değil Papalık makamında bulunduğu ve *ex cathedra*dan yapılan tanımlamalarda bunun geçerli olduğudur. Dolayısıyla istifa eden papanın, vefat eden bir papa gibi addedilip güç ve yetkilerinin Kutsal Makam’a tam bir transferle devri söz konusudur. Papa XXIII. John (1958-63)’un da bu konuda “Ben yanılmaz değilim; ben sadece *ex cathedra*dan konuştuğum zaman yanılmazım. Ama asla *ex cathedra*dan konuşmayacağım”²⁸ şeklindeki ifadesi de bunu kanıtlar niteliktedir. Powell’a göre de bir papa istifa ederse artık o yanılmazlık yetki ve inayetine (charism) sahip değildir.²⁹

2. Yanılmazlık Yetkisinin Kullanımı

Papanın yanılmazlığı doktrini, genel kabul ve bağlayıcılık açısından tüm argümanlara son verip bütün tartışmaları bitiren teolojik bir silah³⁰ olarak nitelendirildiği gibi, benzer şekilde araştırma ve incelemeyi gereksiz kılan, farklı görüş ve düşüncelerin dile getirilmesi olan demokrasiyi alt ederek onun yerini alan, ifadenin, sözün ve söylemin egemenliği (logocracy) ³¹ ya da papayı teori ve uygulamada bir despot haline getiren ve onun sözlerini Tanrı’nın sözü mesabesine çıkartan yakışsız bir tanımlama³² olarak eleştirilmiştir.

Yanılmazlık dogması konusunda asıl merak edilen soruya gelince, papanın kendisine tanınan bu gücü bundan böyle kullanıp kullanmayacağı idi. Ancak büyük bir etkinliğe sahip olduğu düşünülen bu silah, ismen veya görüntüsüyle ses getiren, hemen hiç kullanılmayan işlevsiz bir güç olarak görülmektedir.³³ Nitekim John T. Ford’a göre de papanın yanılmazlığı kavramı, uzun bir tarihi geçmişine rağmen Katolikler için çok zaman kendilerini Anglikan, Ortodoks ve Protestanlardan ayırt etmeye yarayan bir öz-kimlik nişanesi; papanın otoritesini tanımayan Hıristiyanlar için ise bir karşı sembol olmuştur. Zira Katolik olmayan pek çok Hıristiyan için bu kavram Roma Katolisizminin içinde bulunduğu pek çok yanlış sembolize eder. Bundan dolayı papanın yanılmazlığı son derece sembolik ve problematik bir kavram olarak değerlendirilmiştir.³⁴

²⁷ Bkz. <http://www.nytimes.com/2013/02/18/world/europe/what-do-you-call-a-retired-pope-and-is-he-still-infallible.html?pagewanted=1>, (21.03.2013).

²⁸ Bkz. Hans Küng, *Infallible? An Unresolved Enquiry*, London: SCM Press 1994, s. 71.

²⁹ Bkz. Powell, *Papal Infallibility*, s. 41.

³⁰ Bkz. Robert McClory, *Power and the Papacy: The People and Politics Behind the Doctrine of Infallibility*, Triumph, Missouri 1997, s.vii.

³¹ Bkz. Elizabeth Fenton, *Religious Liberties: Anti-Catholicism and Liberal Democracy in Nineteenth-Century U.S. Literature and Culture*, New York: Oxford University Press 2011, s. 127-8.

³² Bkz. Baker, *Exodus From Rome: A Biblical And Historical Critique of Roman Catholicism*, v. I, s. 82 ve 106.

³³ Bkz. George A. Lindbeck, *Infallibility*, Milwaukee: Marquette University Press 1972., s. 3.

³⁴ Bkz. John T. Ford, *Papal Infallibility: A Symbolic, Yet Problematic, Term*, *Homiletic & Pastoral Review*, <http://www.hprweb.com/2012/03/papal-infallibility-a-symbolic-yet-problematic-term/>, (18.09.2013); Öte yandan Hasler’ın da eserinde yer verdiği, Papa IX. Pius (1846-78)’un elinde

Papanın yanılmazlığı doktrininin dogmaya dâhil edilmesi için büyük çaba gösteren Papa IX. Pius (1846-78) papayı merkeze alan koyu *Ultramontanist*leri³⁵ hayal kırıklığına uğratabacak şekilde kalan sekiz yıllık ömrü süresince kendisine bahsedilen bu yanılmazlık yetkisini (charism) hiçbir şekilde kullanmamıştır.³⁶ Örneğin İngiliz yayıncı (teolog ve matematikçi) W. G. Ward'ın hemen hemen her gün *Dublin Review* adlı gazetesinin baş sayfasında inanç ve ahlaka dair güncel bir "yanılmaz bildiri" görmeyi arzuladığı kaydedilmektedir.³⁷ Ancak bu durum IX. Pius'un sağlığında olmadığı gibi halefleri XIII. Leo (1878-1903) ve X. Pius (1903-1914)'un papalık dönemlerinde de görülmemiştir. 1950 yılında XII. Pius (1939-1958)'un Meryem'in göğe yükseltildiği dogması (Assumption) hariç, seküler dünya görüşüyle birlikte liberal fikirlerin iyice yerleştiği ideolojik kriz ortamlarında, XX. yüzyılın diğer papaları da ne doktrinlerini tekit etmek adına ne de *heresileri* bastırmak için hiç bir şekilde bu yanılmazlık gücüne başvurmamış ve *ex cathedra*dan yanılmaz bir deklarasyonda bulunma konusunda bir çekimserlik göstermişlerdir. Muhtemelen bu durum gelinen bilimsel ve kültürel düzlemde Kilisede ve toplumda bir çatlak oluşturma ihtimalinden kaynaklanmıştır.

Francis Sullivan'a göre ökümenik bir konsilden bağımsız olarak papaların *ex cathedra*dan tanımladıkları beş örnek vardır. Bunlar Papa XII. Benedict (1334-1342)'in, 1336 yılında ilan ettiği Tanrının cennette direkt olarak görüleceğine (beatific vision) dair öğretisi *Benedictus Deus*; X. Innocent (1644-1655)'in beş *jansenist*³⁸ tezi kınadığı *Cum Occasione* (1653); VI. Pius (1775-1799)'un Pistoia

yapraklarını çekerek "yanılır mıyım" "yanılmaz mıyım" şeklinde papatya falına baktığı bir karikatürde olduğu gibi (bkz. Hasler, *How The Pope Became Infallible*, s. 56) yanılmazlık meselesi bizzat bu karizmanın atfedildiği papalar tarafından da espri konusu yapılmıştır. Papa seçilmeden önce Vatikan'ın Almanya Büyükelçisi (nuncius) olarak görev yapan Papa XII. Pius, çok sık bir şekilde Nazilerin yakın bir zamanda kaybolup gideceklerini ifade etmiştir. Papa seçildikten sonra Vatikan'da kendisini ziyaret eden Amerika'nın Vatikan Büyükelçisi Kennedy, XII. Pius'a daha önceki ifadelerini hatırlatıp Nazilerin daha da güçlendiğini ve öngörüsünün tutmadığını söyleyince papanın cevabı o zaman yanılmaz değildim olmuştur. <http://www.milliyet.com.tr/dijital-de-olsa-adi-britannica/ilber-ortayli/pazar/yazardetay/18.03.2012/1516729/default.htm>, (18.08.2014).

³⁵ *Ultramontanizm*, kelime anlamı itibarıyla "dağların (Alpler) ötesi" anlamına gelir ve Avrupalılar için İtalya'yı, özellikle Roma'yı, en belirgin şekliyle de Vatikan'ı kasteder. *Ultramontanizm* Roma Katolik tandanslı bir yapılanma olup, Papalığın, Kilisede öğretme, yönetme ve yargılama yetkisinde en üst otorite olduğunu savunan bir oluşumdur. Başlangıçta Fransa'da *gallikanizme* bir tepki olarak doğan *ultramontanizm*, liberalizme karşıtlığıyla temerküz etmiş ve Kilisenin uluslardan ve devletlerden bağımsız bir şekilde Roma ekmeni etrafında birleşmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bkz. Josef L. Altholz, "Ultramontanizm", *The Encyclopedia of Religion*, , Mircea Eliade (Editor in Chief), New York: Simon & Schuster Macmillan 1995, vol. 15, s. 119.

³⁶ Hatta ölümünden kısa bir süre önce Papa IX. Pius'un, kendi uygulama ve politikalarının artık demode olduğunu ancak yeni bir yöntem benimsemek için ise çok yaşlı olup bunu haleflerinin yerine getirmesi gerektiğini söylediği rivayet edilir. Bkz. Paul N. Siegel, *Dünya Dinleri ve İktidar*, (çev. Selin Dingiloğlu), İstanbul: Yordam Kitap 2013, s. 152.

³⁷ <http://www.newmanreader.org/biography/ward/volume2/chapter27.html#note3>, (10.12.2013).

³⁸ Ypres piskoposu Cornelius Jansen (1585-1638)'in görüşleri çerçevesinde Hollanda'da ortaya çıkan dini bir harekettir. İtikadi görüşleriyle Katolik Kilisesini ve özellikle Cizvitleri karşısına alan Jansen, Augustinci bir anlayışla katı kaderci ve insan iradesini yok sayan bir noktada görüşler ileri

Sinodu 1786)'nda ifade edilen yedi *jansenist* tezi kınadığı *Auctorem Fidei* (1794); IX. Pius (1846-1878)'un Meryem'in asli günahın bütün lekelerinden ari olarak doğduğu öğretisi olan *Ineffabilis Deus* (1854) ve XII. Pius (1939-1958)'un Meryem'in göğe yükseltildiği öğretisi olan *Munificentissimus Deus* (1950) dogmalarıdır.³⁹

1870 I. Vatikan Konsili'nde kabul edilen yasadan önceki tanımlamaları Papalığın yüzyıllar boyunca uhdesinde tuttuğu *de facto* yanılmaz tanımlamalar olarak da kabul edebiliriz. Ancak en net şekliyle ve üzerinde ittifak olan papaların *ex cathedra*dan resmen ilan ettikleri dogmaların sadece 1854 tarihinde Meryem'in asli günahtan âri olarak dünyaya geldiği *immaculate conception* (lekesiz doğum) ve 1950 tarihinde XII. Pius'un *Munificentissimus Deus*⁴⁰ adlı apostolik yasayla ilan ettiği onun göğe yükselişi (Assumption of Mary) dogmalarıdır. Yani papanın yanılmazlığının dogmalaşmasından sonraki en eklesiyolojik uygulama Meryem'in göğe yükseltildiği inancını içeren tanımlamadır.⁴¹

Sonuç

1870 yılında toplanan I. Vatikan Konsili'nin son oturumunda dogmatik bir şekilde kabul edilen ve *Pastor Aeternus* olarak bilinen yasadan hareketle Katolik teologlar papanın yanılmazlığın belli başlı kriterlerle kayıt altına almışlardır. Buna göre papa bütün Hıristiyanların en yüksek öğretmeni (magister) ve çobanı olarak sahip olduğu en yüksek otorite ile ve resmen kilisenin görünen başı, inanç ve ahlakın yetkili tercümanı olarak (Petrus'un) kutsal kürsüsünden (*ex cathedra*) konuşuyor olmalıdır. Papa bir teolog ya da piskoposluk bölgesinin bir piskoposu olarak inanç ve ahlak konuları dışında, örneğin politik ve bilimsel konularda bir görüş ortaya koyarsa yanılmaz değildir.

Papa, yönetim, idare/organizasyon ve disiplin konularında değil, Kiliseyi İncil'in hakikat ve istikameti üzerinde kaim tutacak, vahyin muhtevası olan inanç ya da ahlaki konularda görüş belirtiyor olmalıdır. Yoksa papanın yanılmazlığı Hans Küng'ün de vurguladığı şekliyle doğum kontrolü gibi üzerinde uzmanlık gerektiren medikal alanlara teşmil edilemez.

Papa bütün bir Kilisenin inancını ifade etmeli ve net bir şekilde bütün bir Kiliseyi yasal olarak bağlamaya niyetlenmelidir. Petrus ve onun halefleri bütün bir Kiliseden ayrı olarak bu karizmaya sahip olmayıp", onlar sadece Kilisenin otantik birer sözcüsüdürler. Diğer bir ifadeyle papa, yanılmazlık yetkisini kullanmak

sürmüştür. İnsanın günahkarlığını ve bu günahtan kurtuluştaki acizliğini vurgulayan Jansen'e göre günaha batmış insanoglu için Tanrı'nın bağışlanmasını dilemek ve beklemekten başka yapabileceği bir şey yoktur. Bkz. <http://www.newadvent.org/cathen/08285a.htm>, (06.03.2015).

³⁹ Bkz. Gaillardetz, *By What Authority?*, s. 84.

⁴⁰ Bkz. http://www.vatican.va/holy_father/pius_xii/apost_constitutions/documents/hf_p-xii_apc_19501101_munificentissimus-deuittifaks_en.html, (25.11.2013).

⁴¹ *Assumption* dogmasının teolojik ve tarihsel gelişimi için bkz. Hasler, *How The Pope Became Infallible*, ss. 262-7

durumunda kalırsa, bunu, yani, ortaya koyduğu hakikatin bütün Hıristiyanlarca bağlayıcı olduğunu apaçık ve resmi bir şekilde belirtmelidir.

Papanın yanılmazlığı Kutsal Makamla alakalı bir durum olup onun zatına bağlı değildir. Papanın yanılmazlığı daha ziyade inananların *ortodoks* akide üzerinde sabit kaldığı ve İsa'nın verdiği taahhüt gereği her daim Kiliseyle bir ve beraber olduğu anlamına gelmektedir.

Kaynakça

- Altholz, Josef L., "Ultramontanizm", *The Encyclopedia of Religion*, Mircea Eliade (Editor in Chief), New York: Simon & Schuster Macmillan 1995, vol. 15, ss. 119-120.
- Baker, Todd D., *Exodus From Rome: A Biblical And Historical Critique of Roman Catholicism*, v. I, Bloomington: iUniverse LLC 2014.
- Brandi, S. M., "When Is The Pope Infallible", *The North American Review*, Vol. 155, No. 433 (Dec. 1892), (652-660).
- Brezzi, Paolo, *The Papacy: Its Origins and Historical Evolution*, (Translated by Henry J. Yannone), Maryland: The Newman Press, 1958.
- Cross, F. L., (ed.), *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, London: Oxford University Press 1974.
- Fenton, Elizabeth, *Religious Liberties: Anti-Catholicism and Liberal Democracy in Nineteenth-Century U.S. Literature and Culture*, New York: Oxford University Press 2011.
- Ford, John T., "Infallibility" *Commonweal*, (26 Jan. 1996).
- Gaillardetz, Richard R., *By What Authority?: A Primer on Scripture, the Magisterium, and the Sense of the Faithful*, USA: Liturgical Press 2003.
- Geisler, Norman L. ve Mackenzie, Ralph E., *Roman Catholics and Evangelicals: Agreements and Differences*, USA: Baker Books 2004.
- Hanson, Bradley C., *Introduction to Christian Theology*, Minneapolis: Fortress Press 1999.
- Hasler, August Bernhard, *How The Pope Became Infallible: Pius IX and the Politics of Persuasion*, Translated by Peter Heinegg, New York: Doubleday & Company, Inc. 1981.
- Keating, Karl, *Catholicism and Fundamentalism: The Attack on "Romanism" by Bible Christians*, San Francisco: Ignatius, 1988.
- Klausnitzer, Wolfgang "How can the Church Remain in the Truth", *International Journal for the Study of the Christian Church*, 3:1, (47-67).
- Küng, Hans, *Infallible? An Unresolved Enquiry*, London: SCM Press, 1994.
- Lindbeck, George A., *Infallibility*, Milwaukee: Marquette University Press, 1972.
- McBrien, Richard P., *The Church The Evolution of Catholicism*, Harper Collins e-books, 2008.
- McClory, Robert, *Power and the Papacy: The People and Politics Behind the Doktrine of Infallibility*, Missouri: Triumph 1997.
- Ott, Ludwig, *Fundamentals of Catholic Dogma*, (Edited in English by James Canon Bastible, Translated from the German by Patrick Lynch), Cork: Roman Catholic Books 1952.

Powell, Mark E., "Papal Infallibility As Religious Epistemology: Manning, Newman, Dulles, And Küng", (Doktora Tezi), USA: Southern Methodist University Dedman College of Humanities and Sciences 2005.

-----; "The 'Patient and Fraternal Dialogue' on Papal Infallibility: Contributions of A Free-Church Theologian", *Theological Studies* 74, (2013), (105-118).

Siegel, Paul N., *Dünya Dinleri ve İktidar*, (Çev. Selin Dingiloğlu), İstanbul: Yordam kitap 2013.

Tanner, Norman P., *Decrees of the Ecumenical Councils*, London: Sheed&Ward and Washington, DC: Georgetown University Press 1990.